

Očenaš v esperantskem jeziku: Patro nia kiu estas en la ĉielo, sankta estu Via nomo; vian redzeo (dž = g s strešico!) Via, estu volo Via, kiel en la ĉielo, tiel ankaŭ sur la tero. Panom ĉutagan donu al ni hodiaŭ; kaj pardonu al ni ŝuldojn niajn, kiel ni ankaŭ pardonas al niaj ŝuldantoj...

V idskem jeziku ali Linguo internazia: Patro nia, qua esas en la ĉielo. Tua nomo santigesez, Tua regno adveneza. Tua volo facezez tale sur la tero quale en la ĉielo. Donez a ni cadie la omnadia pano! A ni pardonez nia ofusi quale ni anke pardonas a nia ofensanti!...

Črke se izgovarjajo kakor v slovenščini. Iz teh pričujočih primerov je razviden velik razloček med Volapükom in Esperantom, pa tudi vidimo, da ima Ido Esperanto za podlago. Medtem pa, ko poseduje Esperanto mnogo izmišljenih besed, osobito članic, je Ido brez takih ter se poslužuje edino le „naravnih“ izrazov, ki jih izbira po principu največje mednarodnosti iz glavnih indogermanskih jezikov. Zato ga izobraženec, vešč nemškega in kakega romanskega (francoskega) jezika na prvi pogled razume. Slovnica njegova je jako lahka, ker se omeja na najpotrebnejše, vendar se to ozira na slovniške pojave naravnih jezikov in torej ni tako „umetna“, kakor mislijo in sodijo nekateri razumniki, ki jezika gotovo ne poznajo! Sicer pa je opažana hladna brezrepektnost in naravnodolžnost napram „umetnemu“ mednarodnemu jeziku jako smešna in neumestna v današnji dobi, ko tičimo do grla v umetnih napravah! In ali ne srečamo tudi mnogo umetnosti v rastlinstvu in živalstvu, učinjenih po človeku, po njegovem smotrenem vplivanju na naravni razvoj? Pa komu pride na misel, takim na pravih organizmih izvršenim umetnostim odrekati koristi in pomen za nas, za človeštvo? In ne bil bi človek rad delal še več, da, vsakojake eksperimente z naravo, če bi se mu le posrečilo? „Da, to je istina“, kdo je pritrdil, „toda jezik je čisto nekaj drugega kot živa bitja, kot organizmi, jezik je namreč le funkcija organizma, ki se kot taka da vežbati, požlahtniti ter kakor vsaka druga funkcija dovedši do neke stopnje popolnosti. To je istina tako glede na jezik kot pojav ali funkcijo kakor tudi glede na njegovo snov, na besedni zaklad. O tem bi se dalo mnogo pisati! Toda pustimo to za drugo priliko! H koncu vprašamo še: Kateri pismeni jezik je čist produkt naravnega razvoja? Ali niso vsak pismeni jezik kovali več desetletij ali celo stoletij, razni kompetentni in nekompetentni slovničarji in pisatelji, ki se besedne oblike in slovniška pravila ali vzeli nepremenjane ali jih pa tudi svojevolično pretvarjali? Nemški profesor je nam dijakom večkrat dejal: „Luthers Bibelsprache war eine Kunstsprache!“ — Za umetni jezik imajo naši narodni neprijatelji tudi sedanjno pismeno slovenščino. Ali ne trdijo deloma tudi prav? Gotovo da! Zakaj za prave naravne jezike je smatrati le narečja, ker se pismeni jeziki snujejo le potom premišljenega dolgotrajnega dela poklicanih razumnikov.

Z ozirom na ta izvajanja mislimo, da ima tudi umetni mednarodni jezik pravico do eksistence! Pri njem ne bomo gledali na več ali manj naravnosti, ampak na lastnosti, ki pridejo tukaj edino v poštev, namreč: lahka pričljivost, prožnost in uporabnost. In teh lastnosti posreduje n. pr. Ido v precej večji meri kakor marsikateri kulturni jezik, a zastran svoje logike v besedotvorju in slovniških pravilih pa nadkriljuje vse naravne jezike.

J. K o v a č i č.

Učiteljsko poučno-zabavno potovanje v Savinjskih planinah.

Kdor nima mnogo denarja, da bi si privoščil kako daljše potovanje, temu mora zado- stovati tudi krajše.

Naša slovenska domovina ima pa tudi pokrajine in kraje, ki se odlikujejo s svojo naravno lepoto — ima lepe doline pa tudi nebotične gorske vršace, izmed katerih uživati nepozabno krasen in obsežen razgled.

Spoznavaj svojo domovino!

Vprašalo me je že več tovarišev in tova- rišice, če priredimo v letošnjih velikih počitnicah kak skupen učiteljski izlet v Savinjske planine. Povpraševali so tudi, koliko bi utegnil veljati tak izlet in kako bi bilo ceneje, ako potujejo posamezniki sami ali v družbi. Izlet bi moral v kratkem času nuditi mnogo.

Preudarjal in pretuhtaval sem tozadevno ter se pogovarjal o tem s prijatelji-tovariši kakor tudi z znanci, ki poznajo tukajšnje raz- mere.

Prišel sem do zaključka: najbolje je potovati v večjem številu, poprej pa poskrbeti in naročiti vse potrebno glede hrane, pre- nočišča, vodnikov, nosačev, vo- zov v dolini i. t. d. Zgodi se često, ako si poprej nisi naročil, da niti za drag denar ne dobiš potrebnega živeža in drugih raznote- rosti. Vodniki v gorah imajo svojo tarifo, ki se posamezniku precej pozna, v družbi se pa razdeli na več oseb. Ravno tako je z vozovi. Planinske kočje so proviantizovane, in sicer s pijačo in s konzervami — ali mnogo je onih, ki jim ne ugajajo konzerve. Zato je potrebno ob takih prilikah vzeti iz doline sveže meso in prikuhe ter kuharico.

Upoštevalo vse to in še raznokatere druge okolnosti, sem se odločil prevzeti vodstvo učiteljskega potovanja v Sa- vinjskih planinah na ta način, da udeleženci vnaprej plačajo gotovo vsoto za prehrano, prenočišča, vozove, vodnike, nosače, vstopnino v kočje, napitnino i. t. d.

Ta način potovanja je po drugod že z uspehom uveden in splošno priljubljen. Potniku ni potrebno za omenjene stvari skrbeti, temveč gre vse po gotovem načrtu in redu. Potovanje je udobnejše in brezskrbnejše in — primeroma cenejše.

Čas potovanja: V dneh 4. 5., 6. in 7. septembra letos. V začetku sep- tembra zato, ker imamo takrat na Štajerskem povsod počitnice. Če bi se pa oglasilo dovoljno število udeležencev za drugo polovico avgusta, sem pripravljen tudi takrat aranžirati slično potovanje.

Tura je sledeča:

Rečiška vas (žel. postaja) - Mozirje - Ksa- verij - Ljubno - Luče - Belšak. (Do sem skupno, potem ločeno.)

A. Belšak - Robanov kot - Kocbekova kočja - Ojstrica - Škarje - Planjava - Kamniško sedlo.

B. Belšak - Solčava - Logarjeva dolina - Slap pod Rinko - Okrešelj (Frischaufov dom) - Kamniško sedlo. (Od Kamniškega sedla - Kamniška kočja zopet skupno.)

Izlet na Brano, potem v Bistriško dolino - Stahovica - Kamnik - Črničev - Nova Štifta - Gor- nji grad - Bočna - Vranksko - Sv. Peter v Savinjski dolini (žel. postaja).

Tura A je za dobre hodece in je več ali manj utrudljiva. Vendar je krasna, ker se po- tuje po vrhovih, odkoder vživaš krasen in ob- širen razgled. Vodiš bo to turo znani turist tovariš K o c b e k.

Tura B ni težavna, vendar jako lepa. Priporočati jo je posebno onim, ki ne lazijo radi po gorskih robovih in vršacih, a vendar radi vživajo naravne krasote.

Kdor bi se v Kamniku hotel ločiti od ostale družbe ter se od tam z železnico peljati v Ljubljano, tudi lahko to stori in prispeva manjšo vsoto. Kdor pa hoče spoznati ves gor- njegrajski in vranski okraj, mu je priporočati, da se udeleži vsega potovanja.

O s k r b a. Hrana bo povsod kakor glede kakovosti tako glede količine zadovoljila vsa- kega udeleženca. Tudi v planinskih kočah bo sveže meso, ne pa konzerve, ki jih nekateri ne marajo. Zajtrk, obed in večerja bo v do- linah kakor v planinah topla jed, predpoldanska po možnosti tudi topla jed (v dolinah), po- toma po gorah in pa južina pa mrzla (narezek, sir, pečeno meso itd.).

Opomniti pa moramo, da je v skupno vsoto vračunjena le jed, pijača ne. To ima vsak udeleženec potovanja po svoji potrebi si sam naročiti in posebe sam plačati. S seboj nositi alkoholnih pijač ni potreba, ker se dobe po- vsod, tudi v planinskih kočah. Pač pa bo poto- valcem na razpolago primerna količina vina spotoma po gorah in to brez posebnega do- plačila.

Prenočevalo se bo v Kocbekovi koči, oz. pri Piskerniku v Logarski dolini, v turistnem domu v Bistrici in v Gornjem gradu. Postelje so snažne in dobre.

Turisti bodo lažje hodili, ker bodo njih prtljago, kakor tudi jedila in pijačo nosili vo- dniki, odnosno nosači.

Pristojbine v kočah (prenočnino, vstopnino, donesek za drva itd.), kakor tudi povsod na- pitnine plača vodstvo.

Izletniki se bodo vozili na udobnih vozeh a) iz Rečiške vasi do Belšaka, oziroma do Sol- čave — b) iz Stahovice do Kamnika — c) iz

Kamnika do znojča Črničeva — d) iz Nove Štife v Gornji grad — e) iz Gornjega grada v Bočno in e) iz Vrankskega na postajo Sv. Peter.

S tem, da se potovalci po dolinah skoraj povsod vozijo, je omogočeno, da se napravi v tako kratkem času vendar toliko dolga, pre- gledna in zanimiva tura.

Stroški potovanja. Sešteli smo vse izdatke za vozove, prenočišča, prehrano (brez pijače), vodnike, nosače, pristojbine itd. ter došli do zaključka, da pride na udeleženca pri najmanjši udeležbi 10 oseb vsota 50 K — petdeset kron. Kdor bi se ločil od družbe v Kamniku, dobi še plačano žel. karto do Ljub- ljane in prispeva samo 40 K.

Način vplačevanja in de- narne stvari sploh. Pri oglašitvi, ki se ima zgoditi tekom meseca aprila t. l., je vplačati 10 K, potem pa ali v mesečnih ob- rokih po 10 K (maj, junij, julij, avgust) ali pa vsa ostala vsota do 5. avgusta t. l.

Ako bi se potovanje od vodstva odpo- vedalo zaradi prepričlega števila javlencev ali zaradi drugih eventualnosti in to do 15. av- gusta t. l., potem se vrne posameznikom vsa vplačana vsota.

Če se že naznanjen član potovanja iz kateregakoli vzroka ne udeleži in svojo neude- ležbo javi do 25. avgusta t. l., dobi razen 5 K (pet kron) ostalo vplačano vsoto nazaj. V slu- čaju, pa, da se ni do dotičnega dne ni odjavil, se mu lahko zaračuna še naročena prehrana, ki se ni mogla odpovedati, ali pa naročen prostor na vozu, ako bi se to ne dalo kako drugače pokriti.

Pravica udeležbe na potovanju pa se lahko prenese tudi na drugo osebo.

Vplačajo pa se lahko tudi večji zneski in se preplačila (čez 50 K) izročijo začetkom potovanja dotičniku.

N. pr. A. vplača 10 + 15 + 12 + 10 + 20 kron, skupaj 67 K. Prvi dan potovanja dobi izplačano od vodstva 67 — 50 = 17 K. Te kronce lahko porabi na potovanju za smodke, razglednice in pijačo itd.

Vposlan denar se plodonosno naloži ter obresti porabijo za upravne stroške.

Ako bi ostal na koncu potovanja kak preostanek, se dotična vsota razdeli med ude- ležence, oziroma sklenejo ti, kako se denar obrne.

Na zahtevo se predloži vsakemu udele- žencu detajliran račun; zakaj namen potovanja ni gmotno izkoriščati udeležence, temveč jim preskrbeti udobno in prijetno potovanje po pri- merno nizki ceni.

Slabo vreme. Če bo pri nastopu trajno slabo vreme, potem odločijo izletniki sami z večino glasov v Rečici na Paki, ali se potovanje vrši ali ne, oziroma kako se predru- gači. Vodstvo potovanja da potem vplačan denar na razpolago, odtegnivši dotakratne iz- datke.

Napoči pa skrajno slabo vreme med po- tovanjem, odločuje istotako večina udeležencev. Kdor se skupnim sklepom ne ukloni, izgubi pravico do vsake zahteve od vodstva. Istotako, kdor bi se spotoma svojevolično ločil od družbe.

Udeležiti se izleta lahko ne le vsak učitelj, učiteljica, učiteljska soproga itd., ampak tudi prijatelji učiteljstva; vendar se mora vsak podvreči vodstvenim določbam.

Javljenja in vprašanja je nasloviti na tovariša Ignacija Šijanca, učitelja v Gornjem gradu pri Celju. Prosi se, priložite za odgovor znamko!

Vsak javljenec dobi natančnejša poja- snila glede ture, opravje itd.

Potovanje se vrši le, ako se ga udeleži vsaj 10 oseb. —ij—

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovi- m vdovam in sirotam na Kranjskem ima v torek, dne 18. aprila 1911, dopoldne ob deseti uri v „Narodnem domu“ v Ljub- ljani svoj občni zbor. Dnevni red:

1. Ogovor načelnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna.
5. Posamični nasveti, o katerih je vsaj osem dni prej odboru naznaniti.
6. Volitev prvomeščnika, blagajnika in sedem odbornikov, od katerih jih stanuje dve tretjini v Ljubljani ali v bližnji okolici (§ 22.).
7. Volitev treh pregledovalcev računa zunaj odbora.

Iz Bele Krajine. Ker bo „Belokranjsko učiteljsko društvo“ zborovalo v prvi polovici maja t. l., se vljudno prosi, naj p. n. refe- renti najavijo teme podpisane do 1. maja t. l. Val. B u r n i k, t. č. preds.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za laški okraj je zborovalo dne 18. pr. mes. Dasi tudi uva- žujemo Senekov: „Non semper saturnalia erunt“ bi vendar radi stanovski užitek od 18. marca t. l. večkrat užili.

Ta dan so se sešli cenjeni tovariši in to- rišice na Zidanem mostu iz Laškega okraja, da manifestirajo svoj zavedni obstoj. Bil je povsem prekrasen pomladanski dan. Zborovanje posečeno po tolikih navdušenih tovarišicah, je nudilo izreden užitek. Že dejstvo, da ga je vodil naš zaslužni, nesebični načelnik, nam jamči za uspeh.

Pevski zbor je kakor navadno častno rešil svojo dolžnost ter pripravil slavni audi- torij na naslednje razkošje zborovanja, katerega mišni dnevni red se je točko za točko s po- nositimi sijajem rešil.

Vstajali so govorniki brez hrupnosti in v točni, precizni besedi navduševali na vztrajno delo prosvete in blagor za narod. Res živimo v dobi duševnega pestovladja, v katerem trpi pravica po zvitihi nakanah, protivnikov resnice, hčerke luči božje! Potrebno je in koristno, da nas v neprisiljenih sestankih. Prometejev ogenj prešine, užgan in v naša srca iniciran po tako izbornih podavateljih, kakor jih šteje v obilici naše družbo!

Umevno, da ne moremo dočakati novega zborovanja in bi se radi shajali kar vsak mesec. Da, hvala, priznanje in čast taki sta- novski zavednosti, takim poštvovalnim mo- čem! Sigurna bodočnost duševnega preporoda, koder veje tako čili, pomladanski duh! Blagor občinam, ki uživajo srečo, da se ponašajo s takim učiteljstvom. Pri prihodnem zborovanju bi želeli videti med seboj tudi veljavneje ljudi iz občinstva. Na veselo snidenje torej na Laškem dne 7. maja.

V odbor so bili poklicani: Anton Gnus, načelnik, Franc Meško, namestnik, Janko Sorčan, blagajnik, Lebar-Umberger, tajnik, A. Bučar, knjižničar, E. Volc, pevovodja, Ivan Četina, Jos. Valentič, odbornika. Poročevalcem Tone Kuhar. To so stanovsko zavedni, dela- zmožni možje. Njihova preteklost jamči za uspeh v vsakem oziru.

Politiški pregled.

* **Državnozbornske volitve.** „Wiener Zeitung“ z dne 8. t. m. prinaša razglas naredbe ministra notranjih zadev glede novih državno- zbornskih volitev. Glavni termin za volitve je 13. junij, za ožje volitve 20. junij. Za Galicijo so termini sledeči: 13. junij, oziroma za ožje volitve 21. junij, 19. junij oziroma 28. junij in 3., oziroma 8. julij; za Dalmacijo: 13., oziroma 21. junij, 16., oziroma 24. junij in 19., ozi- roma 27. junij za ožje volitve. — Volilna dol- žnost je uveljavljena v sledečih deželah: Nižje Avstrijsko, Gorenje Avstrijsko, Solnograško, Bukovina, Kranjsko, Moravsko, Šlezija in Pred- arlsko.

* **Deželni zbori** zaradi razpusta parla- menta letos ne bodo sklicani k pomladanskemu in poletnemu zasedanju, pač pa se to zgodi tekom meseca septembra.

* **Hrvaško-laški sporazum glede Istre.** Pod predsedstvom ministra za notranje zadeve grofa Wickenburga in v navzočnosti ministra za nauk in bogočastje grofa Stürgkha, tržaškega cesarskega namestnika princa Hohen- lohe, sekijskih šefov viteza Kanera in barona Friesa ter zaupnikov hrvaške in laške stranke v Istri so se vršile 6. in 7. aprila na Dunaju konference v svrhu poravnave spora, ki se je pojavil med obema narodnostima in se zadnje čase poostiril. Dosegel se je glede vseh vprašanj popoln sporazum in se bo pogodba predložila obema deželnozbornskima kluboma.

* **Madjarska kolonizacija v Bosni.** „Srpska Riječ“ javlja, da se je od madjarske strani zahtevalo od bosanske vlade, naj da v bielinskem okraju na razpolago zemljišča za madjarske koloniste. Srbi protestirajo proti temu, da bi se tej zahtevi ugodilo. Ako bi se to zgodilo, bi se Srbi obrnili od sedanje Madjarom prijazne politike. To bi bilo potrebno in pa- metno od strani Srbov tudi brez madjarskih poizkusov kolonizacije.

* **Nov šolski zakon v Belgiji.** Kato- liška večina v belgijski zbornici je izdelala nov šolski zakon; proti temu so se dvignili belgijski liberalci, radikali in socialni demokratje, ki kličejo svoje pristaje na boj proti novemu za- konu in zahtevajo razpust zbornice.

* **Canalejas proti španskim samo- stanom.** Vlada je zakon predložila zbornici glede na samostane, po katerem se podvržejo podjetja samostanov državnemu nadzorstvu in odpravijo vsi samostani, ki niso izvzeti po kon- kordatu.

* **Japonski naučni minister** je podal demisio zaradi očitkov glede uprave v javnem šolstvu. Z njim bi bil demisioniral cel kabinet, ako bi ne bila na vrsti ravno trgovinska po- godba z Anglijo. Ministri so ostali na svojem mestu in bi bili podali demisijo, ako bi se po- godba ne bila sklenila.